

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

**Ymateb i adolygiad thematig Estyn o
gymedroli asesiadau athrawon
yng Nghyfnod Allweddol 2 a Chyfnod Allweddol 3:
adolygiad o gywirdeb a chysondeb**

ISBN digidol 978 1 4734 7597 7
© Hawlfraint y Goron Medi 2016
WG28054

Teitl yr adroddiad:

Cymedroli asesiadau athrawon yng Nghyfnod Allweddol 2 a Chyfnod Allweddol 3: adolygiad o gywirdeb a chysondeb

Manylion yr adroddiad:

Ysgrifennwyd yr adroddiad hwn i ymateb i gais am gyngor gan Lywodraeth Cymru yn llythyr cylch gwaith blynyddol y Gweinidog i Estyn ar gyfer 2016-2017. Mae'r adroddiad yn archwilio effeithiolrwydd gweithdrefnau cymedroli a safoni clwstwr o ran sicrhau asesiadau dibynadwy gan athrawon ar ddiwedd cyfnod allweddol 2 a 3.

Crynodeb o'r prif ganfyddiadau:

Mae cymedroli asesiadau athrawon mewn ysgolion yn effeithiol pan fydd digon o dystiolaeth ar gael. Fodd bynnag, mewn lleiafrif o ysgolion, nid yw ystod y dystiolaeth yn cwmpasu holl feysydd y disgrifiwr lefel nac yn dangos dystiolaeth o ddrafftio neu gymorth gan yr athro wrth gwblhau gwaith. Yn yr achosion, hyn, mae ysgolion yn dyfarnu'r lefel er gwaethaf ystod gyfyngedig o dystiolaeth. Pan fydd y dystiolaeth yn canolbwyntio ar fersiynau terfynol neu ddarnau gorau a ddewiswyd, mae hyn yn arwain at chwyddo'r lefelau a gyflawnir.

Mewn cymedroli clwstwr, mae'r rhan fwyaf o ysgolion naill ai'n dod â gwaith sy'n dangos fersiwn gadarn neu uwch o lefelau. O ganlyniad, mae cyfarfodydd yn canolbwyntio gormod ar gymedroli lefelau gwaith y mae athrawon yn gwybod eisoes eu bod yn gywir. Mae hyn yn golygu bod clystyrau'n gwastraffu amser yn canolbwyntio ar weithgareddau nad ydynt yn ychwanegu gwerth. Nid oes digon o ffocws yn y cyfarfod cymedroli clwstwr ar drafod gwaith disgyblion sydd ar y ffin rhwng lefelau.

Mewn rhai achosion, mae athrawon yn ystyried ystod gyfan gwaith disgybl, gan gynnwys llyfrau gwaith cyfan a drafftiau, yn ystod cyfarfodydd cymedroli yn yr ysgol a chyfarfodydd clwstwr. Mae hyn yn golygu y gall athrawon gael golwg mwy cyfannol sy'n 'gweddu orau' ar safonau'r disgybl, trwy gael samplau o ystod gyfan gwaith y disgybl yn ystod cymedroli. Mae hyn yn cryfhau'r broses gymedroli trwy leihau tuedd anymwybodol o ran defnyddio darnau o waith a ddewiswyd, fel drafftiau terfynol, sy'n creu proffil dysgwr.

Lleiafrif o ysgolion yn unig sy'n cyfeirio at eu deunyddiau enghreifftiol a'u deunyddiau safoni eu hunain neu at rai Llywodraeth Cymru i wirio eu penderfyniadau yn ystod cyfarfodydd cymedroli mewnol. Yn y rhan fwyaf o gyfarfodydd cymedroli clwstwr, mae deunyddiau enghreifftiol a deunyddiau safoni ar gael, ond anaml y caiff y deunyddiau hyn eu defnyddio, neu y cyfeirir atynt.

Mae bron pob ysgol yn ymgymryd â gwaith asesu ychwanegol i baratoi proffiliau dysgwyr ar gyfer y cyfarfod cymedroli clwstwr. Mae'r rhain yn cynnwys labelu helaeth o ran gwaith dysgwyr, nodi'r dystiolaeth ar gyfer pob elfen o'r disgrifiwr lefel, a pharatoi 'sylwebaethau disgyblion' i esbonio'r lefel a ddyfarnwyd. Er bod yr arfer hon yn ddefnyddiol o ran cryfhau dealltwriaeth athrawon o'r meini prawf ar gyfer lefelau, mae'n aml yn dasg ddiangen ar gyfer cyfarfodydd cymedroli clwstwr, gan fod y proffiliau a gyflwynir yn gyffredinol yn dangos lefel gadarn ac ychydig

iawn o anghytuno a geir am y lefelau.

Mae adroddiadau clwstwr sy'n dilyn cyfarfodydd cymedroli yn canolbwyntio'n bennaf ar faterion gweithdrefnol gydag ychydig iawn ohonynt yn nodi camau gweithredu i adolygu a diwygio lefelau proffiliau dysgwyr. Er y byddai llawer o ysgolion yn addasu lefel proffiliau dysgwyr unigol pe baent yn cael cyfarwyddyd gan y clwstwr i wneud hynny, mae graddau'r cytuno a welir mewn cyfarfodydd cymedroli clwstwr yn cyfyngu ar yr angen am weithredu pellach. Nid yw ysgolion yn adolygu a diwygio lefelau proffiliau dysgwyr ar gyfer gweddill y garfan yn rheolaidd.

Mae awdurdodau lleol a chonsortia rhanbarthol yn cefnogi'r rhan fwyaf o ysgolion yn dda yn y gweithdrefnau ar gyfer cymedroli. Fodd bynnag, mae rôl cynrychiolwyr awdurdodau lleol a chonsortia rhanbarthol mewn cymedroli safonau yn aneglur o ran sicrhau lefelau cyson ar draws clystyrau.

Eleni, fe wnaeth cymedroli clwstwr ganolbwyntio ar Gymraeg a Saesneg. Mae ystod y dystiolaeth i gefnogi safonau disgyblion mewn ysgrifennu yn gryfach nag ydyw ar gyfer darllen, yn enwedig mewn ysgolion uwchradd. Mewn rhai ysgolion uwchradd, nid oes digon o amrywiaeth na chyfle yng ngwaith disgyblion i asesu'r gwahanol fathau o fedrau darllen, yn enwedig medrau lefel uwch fel cyfiosod. Mewn lleiafrif o ysgolion cynradd ac uwchradd, naill ai nid oes digon o dystiolaeth wedi ei chofnodi neu mae dystiolaeth o ansawdd gwael i gefnogi asesiadau athrawon o lafared.

Argymhellion

Dylai awdurdodau lleol a chonsortia rhanbarthol:

A1 Ddatblygu cyfleoedd hyfforddi ar gyfer ysgolion i sicrhau cysondeb yn y barnau ar gyfer llafaredd, digonolrwydd sail y dystiolaeth, cymhwyso'r dull 'gweddu orau' yn well, a chymedroli gwaith sydd ar y ffin rhwng lefelau

A2 Adolygu eu rôl mewn sicrhau safonau cyson ar draws clystyrau, awdurdodau a rhanbarthau

Dylai ysgolion:

A3 Ystyried ystod eang o waith disgyblion wrth asesu a chymedroli lefelau

A4 Rhoi ystyriaeth briodol i lefel y cymorth, y prosesau drafftio, effaith marcio athrawon a digonolrwydd y dystiolaeth wrth ddyfarnu lefel derfynol

A5 Canolbwyntio ar waith disgyblion sydd ar ffin is lefelau wrth gymedroli mewn ysgolion ac mewn cyfarfodydd clwstwr

A6 Gwneud yn siŵr bod yr holl lefelau'n cael eu hadolygu a'u haddasu'n briodol ar ôl cymedroli mewnol a chymedroli clwstwr a chyn cyflwyno lefelau terfynol

A7 Cyfeirio at ddeunyddiau safonedig wrth asesu, cymedroli a safoni mewn

ysgolion ac mewn cyfarfodydd clwstwr

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Rydym yn derbyn y mwyafrif o'r argymhellion hyn yn llawn ac un mewn egwyddor. Wrth ymateb iddynt, rydym yn disgwyl i awdurdodau lleol, consortia rhanbarthol ac ysgolion ystyried canllawiau diweddaraf Llywodraeth Cymru sef 'Trefniadau Asesu Statudol' <<http://learning.gov.wales/resources/browse-all/statutory-assessment-arrangements-for-end-of-foundation-phase-key-stage-2-and-3/?skip=1&lang=cy>> a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd 2015. Rydym hefyd yn disgwyl iddynt gyfeirio at Orchymyn y Cwricwlwm Cenedlaethol (Cymedroli Trefniadau Asesu ar gyfer yr Ail Gyfnod Allweddol a'r Trydydd Cyfnod Allweddol) (Cymru) 2015 <http://www.legislation.gov.uk/cy/wsi/2015/1309/article/1/made>

Bydd Llywodraeth Cymru yn rhoi gwybod i awdurdodau lleol, consortia rhanbarthol ac ysgolion am adroddiad Estyn drwy gyfrwng cylchlythyr Dysg ac yn eu hannog i fynd i'r afael â'r argymhellion sydd ynddo.

Manylion cyhoeddi:

Cyhoeddwyd yr adroddiad ar 22 Medi 2016 a gellir ei weld ar wefan Estyn: www.estyn.gov.uk